

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 250.

Wtorek 29. października 1850.

Rok bieżący gazety 39.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Chiny. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 25. października. Dnia 26. paźdz. wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozestany CXLII. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa, a mianowicie tymczasem tylko w niemieckim języku.

Zeszyt ten zawiera pod Nr. 395. aż włącznie do Nr. 424. dekreta ministerstwa handlu, reko-dzień i budowli publicznych z różnych datów, które ogłoszone częścią nadanie, częścią przydłużenie, częścią przeniesienie własności, częścią nakoniec zgaśnięcie różnych przywilejów.

Lwów, 8. października. Dla wsparcia wdów i sierót po poległych w ostatnich wojnach domowych żołnierzach straży pogranicznej i krajowej, wpłynęła od dominium Petlikowce kwota dziesięciu złr. m. k., co z wyrazem podziękowania dawcom podaje się do wiadomości publicznej.

Lwów, 8. paźdz. Na rzecz funduszu inwalidów bar. Haynau wpłynęła od 4. okręgu 17. sekyi straży finansowej kwota 8 złr. 17 kr. m. k., któryto dar patryotyczny podaje się z wyrazem podziękowania do wiadomości publicznej.

Lwów, 10. paźdz. Dla wsparcia dotkniętych powodzią Wiśły mieszkańców cyrkulu Tarnowskiego wpłynęły do c. k. prezydum krajowego w drodze król. Namiestnictwa czeskiego następujące dary, a mianowicie: Od rządu obwodowego w Gliczynie 8 złr. 20 kr.; od rządu obwodowego w Budyszynie 1 złr. 35 kr. m. k.

C. k. prezydum krajowe ma sobie za miły obowiązek podać te szcudroblive dary z wyrazem podziękowania do wiadomości publicznej.

Lwów, 15. paźdz. Czeskie Namiestnictwo przestało c. k. prezydum krajowemu dla wsparcia dotkniętych powodzią Wiśły kwotę 50 złr. m. k.

C. k. prezydum krajowe ma sobie za miły obowiązek podać ten szcudroblivy dar z wyrazem podziękowania do wiadomości publicznej.

Lwów, 16. paźdz. Dla wsparcia dotkniętych powodzią mieszkańców Komorna wpłynęła od gminy miejskiej w Myślenicach w drodze składki kwota 5 złr. 49 kr., któryto dar podaje się z wyrazem podziękowania do wiadomości publicznej.

Lwów, 17. paźdz. Na rzecz funduszu inwalidów bar. Wel-den wpłynęła od c. k. radcy foralnego i przełożonego sądu szlacheckiego w Tarnowie pana Laskowskiego kwota 15 złr. m. k., a od c. k. radcy foralnego pana Siegel kwota 5 złr. m. k., któreto dary patryotyczne podają się z wyrazem najczulszego podziękowania do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Dalszy ciąg rozporządzenia ministeryalnego względem zniesienia ciężarów gruntowych w Galicyi.)

A. Postępowanie przy należnościach poddańczych.

§. 156. Nim okręgowa komisya przystąpi do merytalnej pertraktacyi deklarowanych należności poddańczych, ma w stosownej drodze postarać się o przekonanie, czyli, kiedy, od kogo i z jakimi warunkami lub innymi okolicznościami w gminie biorącej się do pertraktacyi, nastąpiło darowanie należności poddańczych.

W razie takowego darowania, ogranicza się okręgowa komisya na potwierdzeniu go w namienionych stosunkach, systuje wszelką dalszą pertraktacyę tego przedmiotu w gminie, i doręcza rezultaty komisji ministeryalnej.

Ta przekonywa się o tabularnym stanie rzecznej majątności, z którą te poddańcze należności połączone były, i z zastrzeżeniem rekursu do ministerstwa spraw wewnętrznych decyduje o kwestyi: Czyli pomimo przedłożonego darowania dla oczewistej jego nieważności należy wykazać indemnizacyę, lub czyli też uprawnionego do pobierania, który twierdzi, że darowanie jest nieważne, do zwyczajnej drogi prawa odesłać należy?

W tym ostatnim przypadku należy ubiegającemu się o indemnizacyę wyznaczyć oraz termin, w którym ma zażobę zanieść do sądu, i w tej mierze wywieść się przed komisją ministeryalną. — Jeżeli zaniedba jedno lub drugie, zaniedbanie to będzie uważane za zrzeczenie się indemnizacyi.

§. 157. Każdemu hypotecznemu wierzycielowi, którego prawa na uprawnionej do pobierania majątności były już zabezpieczone, przysłuza pod wyrażeniem w §. 953 powszechnego cywil. kodexu ograniczeniem w przeciągu trzech lat od wyjścia pierwszego deklaracyjnego edyktu prawo zaprzeczyć w zwyczajnej drodze prawa ważności darowania, i upomnieć się o indemnizacyę za darowane przez jego dłużnika należności poddańcze.

Jeżeli na zażobę uprawnionego lub hypotekarnego wierzyciela uznane jest darowanie za nieważne, tedy albo całą indemnizacyę, albo tylko o tyle, ile się ona dla zaspokojenia hypotekarnego wierzyciela okazuje potrzebną, należy według przepisów tego rozporządzenia później wykazać.

§. 158. Jeżeli nie zachodzi przypadek darowania, albo jeżeli w przypadkach §§. 156 i 147 nieważność jego uznana, i nakazano wykazanie indemnizacyi, komisya okręgowa zaczyna sprawę uwolnienia od ciężarów rozpoznaniem deklaracyi o należnościach poddańczych, do którego najsamprzód uprawnionego albo jego reprezentanta i wójta z wydziałem gminy zawezwać należy.

Jeżeli wydział gminy według prowizorycznej gminnej ustawy z 17. marca 1849. nie wszedł jeszcze w życie, należy go zastąpić dwoma lub czterema mężami zaufania, których gmina pod kierunkiem komisji okręgowej większością głosów ma obrać.

§. 159. Przedmiotem namienionego w powyższym paragrafie rozpoznawania są podania w deklaracyach:

- a) o obciążonych poddańczymi należnościami posiadłościach gruntowych;
- b) o poddańczych i wzajemnych należnościach.

§. 160. W posiadłościach gruntowych należy się postarać o przekonanie: czy obowiązany gospodarstwo gruntowe, o którego uwolnienie idzie, istotnie w podanej objętości spokojnie i bez zaprzeczenia posiada, i czyli między wymienionymi powodami nie zachodzą także takie, od których się inne, niż poddańcze od rządu mające być wynagrodzonemi należności opłacały? (§. 12. tegoż rozporządzenia.)

§. 161. Za posiadacza pojedynczego gospodarstwa lub gruntowej parceli, jeżeliby w tej mierze zachodził spór między obowiązany i z tego powodu wątpliwości wyniknąć mogły, należy tego przyjąć, który to gospodarstwo gruntowe lub parcelę gruntową istotnie posiada i niem zawiaduje. W namienione ocenienie lub też tylko wykazanie wzajemnych pretensyi nie należy się zupełnie wdawać, gdyż pretensye poddańczych posiadaczy między sobą nie mogą być nigdy przedmiotem urzędowania organów, którym uwolnienie od ciężarów gruntowych jest polecone.

§. 162. Co się tyczy należności poddańczych ma okręgowa komisya przy tem rozpoznaniu z urzędu albo na żądanie partyi wziąć pod rozwagę:

1) które z deklarowanych należności według patentu z 15. sierpnia 1849 i niniejszego rozporządzenia przypadają bez wynagrodzenia;

2) czyli między deklarowanymi należnościami nie zachodzą takie, które

- a) albo według politycznych praw krajowych całkiem lub w części są zakazane (*prohibita generalia*); albo
- b) przez stanowcze wynagrodzenia politycznych lub sądowych władz za nienależące się są uznane.

§. 163. Jeżeli się komisya przekona, że zachodzi jeden lub drugi z namienionych w poprzednim paragrafie przypadków, tedy jeżeli ze strony uprawnionych żadna remonstracya nie nastąpi, ma wykreślić podanie w deklaracyi z krótkim namieniem przyczyny, lub na likwidowany wymiar zredukować.

§. 164. Jeżeli jednak przeciw temu jaka trdnosć powstanie, albo jeżeli komisya sama uzna przypadek ten wątpliwym, ma wykazać powody za i przeciw i w przypadkach paragrafu 162 l. 2 sama rozstrzygnąć, przeciwnie zaś w przypadku paragrafu 162 l. 1 przedłożyć natychmiast akt komisji ministeryalnej, która w tej mierze bez przypuszczenia wyższego odwołania decyduje, i tylko w tym przypadku, jeżeli w postanowieniach patentu z 15. sierpnia 1849 i tegoż rozporządzenia nieznajduje dla swej decyzji żadnego punktu oparcia się, ma w poprzód o zasadniczej kwestyi zasięgnąć zdania ministerstwa.

§. 165. Komisji okręgowej przysłuza wyłuszczenie, czy deklarowane powinności nie wynikają zinnego tytułu, jak z byłych stosunków poddańczych, a w zachodzących sporach, jeżeli do ugody przywieść nie można, także decyzya w tej mierze.

Jeżeli decyzja, że deklarowane pobory nie wynikają z poddańczego stosunku, jest prawomocna, tedy odpadają one z deklaracji o należnościach poddańczych, i przenoszą się do odnośnej deklaracji.

§. 166. Następnie do okręgowej komisji należy ustanowić należność i miarę mających być wynagrodzonymi powinności.

Ona porównywa w tym celu podania w deklaracji z istnjącymi dokumentami, w których poddańcze powinności są spisane lub uregulowane.

Takimi dokumentami są sprawdzone urzędownie przez cyrkule inwentarze o powinności, następnie prawomocne decyzje władz politycznych lub sądowych, znajdujące się ugody i kontrakty, fasyce urbarialne z roku 1820.

Nakoniec w każdym przypadku należy mieć wzgląd na dawniejszy prawny zwyczaj.

Okręgowa komisja jest przeło obowiązana postarać się o namienione pomocnicze środki od przynależnych władz i zachodzący aż po rok 1846 zwyczaj ściśle i bezstronnie wykazać.

§. 167. Bliższe punkta oparcia się dla urzędowania komisji okręgowych przy ustanowieniu należności i miary mających być wynagrodzonymi powinności będą im w instrukcji wytknięte, którą ministeryalni komisarze zaproponować i do potwierdzenia ministeryum przedłożyć mają.

§. 168. Nakoniec ma okręgowa komisja ustanowić według postanowień tego rozporządzenia jednostajne ceny mających być wynagrodzonymi należności, i według tego przedsięwziąć oszacowanie ich wartości.

§. 169. W tej pertraktacji wolno jest każdej z przesłuchanych stron przedłożyć zdaniem ich uzasadnione pretensje.

Przedmiotem tych pretensji mogą być:

- Uszczuplenie posiadłości gruntowej przez ujęcie lub w jaki inny sposób;
- Zaprzeczenie tytułu prawa do pobierania deklarowanych należności lub wzajemnych powinności w ogóle, lub w deklarowanej mierze;
- Zaprzeczenie istotnego posiadania należności i wzajemnych powinności.

§. 170. Przeciw podaniu wartości może być tylko o tyle wniesiona remonstracja, o ile to podanie nie jest uzasadnione ani na przepisanych w tej instrukcji detaxacjach wartości i liczbach stosunkowych, ani na danych katastralnych i wyrokach znawców rzeczy.

§. 171. Remonstracje każdego rodzaju należy wniesić już podczas pertraktacji, a po doręczeniu indemnizacyjnego wyroku nie należy już na nie nawet w formie odwołania się mieć względu.

I takie remonstracje, które przez obowiązanych nie przeciw uprawnionemu, lecz tylko znowu przeciw obowiązany są wymierzone, nie należą przed komisję okręgową, i należy je w każdym razie do zwyczajnego sędziego odesłać.

§. 172. Jeżeli się powiedzie przy tem rozpoznaniu wyjaśnić i zagodzić zachodzące trudności i różnice, tedy według rezultatów należy sprostować podania deklaracji z krótkim namieniem powodu.

Jeżeli zaś trudności bez przesłuchania pojedynczych obowiązanych nie dadzą się usunąć, to należy ich samych przywołać, przeczytać każdemu pojedynczemu podania deklaracji, przedsięwzięte w skutek rozpoznania sprostowanie, jednostajne ceny należności, i według tego przypadającą uprawnionym, od rządu mającą być zapłaconą indemnizację w rencie i kapitale, i zapytać go o jego zarzuty.

§. 173. Wszelkie zarzuty, jakie reprezentanci gmin mogą uczynić według postanowień §§. 162 i 169, przysługują także każdemu pojedynczemu obowiązany; wszelako nie może tenże założyć żadnej remonstracji przeciw jednostajnym cenom ludzkiej oszacowaniu należności i wzajemnych powinności.

Pod tem ograniczeniem jest także skarb publiczny, ponieważ ma zaliczyć z góry indemnizację za zniesione należności poddańcze w miarę swego udziału upoważniony czynić zarzuty i remonstracje na zasadzie mającej się osobno wydać instrukcji (§. 211). W tej instrukcji będzie się mieć szczególniejszy wzgląd, aby dla wykonania tego prawa pertraktacje okręgowych komisji nie były przeszkadzane i żeby zasady o postępowaniu tych komisji, ile możności utrzymane były.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Kurs wiedeński z 24. października 1850.)

Obligacje długu państwa 5% — 92 $\frac{1}{2}$; 4 $\frac{1}{2}$ % — 81 $\frac{3}{8}$; 4% — 72; 2 $\frac{1}{2}$ % — 48 $\frac{1}{2}$. Akcje bankowe 1128. Losy z 1834 roku 183; z 1839 roku 114 $\frac{1}{2}$. Akcje kolei półn. 107 $\frac{3}{4}$.

Anglia.

(Żałoba po królowej Belgijskiej. — Stan połączenia morza atlantyckiego z wielkim Oceanem.)

Londyn, 16. października. Królowa Wiktoria przywdzieje zwykłą żałobę po ś. p. królowy belgijskiej. Wiele famillii znakomych które tego nieuczyniły na cześć Ludwika Filipa, pójdą tą razą za przykładem dworu.

Dziennik *Times* z dnia wczorajszego donosi, iż dwóch komisarzy stowarzyszenia dla połączenia morza atlantyckiego z wielkim Oceanem starają się ująć dla swego przedsiębiorstwa ttejsze domy znacniejsze. *Globe* uwiadama teraz, iż domy Rothschild, Baring i inne najznacniejszych bankierów londyńskich wezmą w tem udział. Gdy przytem nie wątpią w City bynajmniej o sankcji rządowej w tej mierze, zaczęli ledwie nie z zupełną pewnością można już zaręczyć za wykonanie tego planu.

Co do szczegółów połączenia morza atlantyckiego z wielkim Oceanem słyhać, że państwo Nicaragua wydając przedsiębiorcom tyczący się list swobody, zastrzegło sobie wyraźnie ukończenie kanału w przeciągu lat 12. Przedsiębiorcom przysługują ma doń wyłączne prawo na lat 85 licząc od chwili jego ukończenia, a przez 10 lub 20 dalszych lat mają otrzymywać 15% z czystego dochodu. Amerykańskie towarzystwo posiada już wszakże monopol dotychczasowego szlaku i przywilej budowania w całym kraju gościńców na lat 97, i tym podobne korzyści. Na wodach San Juan zajmują się już teraz dwa paropływy i 12 inżynierów pod kierunkiem p. O. W. Childs pomiarem kanału. Olbrzymie dzieło połączenia morza atlantyckiego z wielkim Oceanem jest więc tak dobrze jakby już zaczęte. Szlak Nicaragua do Kalifornii w porównaniu ze szlakiem Panamy krótszy jest o 900 mil angielskich (200 niemieckich) a nadto ma daleko zdrowszy klimat. Spodziewają się, iż nudną tę podróż tranzytoryalną będzie można odbywać na przyszłość we 24 godzinach. Zaczynać się ma od Grey Town, iść dalej rzeką San Juan naprzeciw wodzie, zkad wpoprzek jeziorom do miasta Nicaragua, a następnie lądem (tylko 15 mil angielskich) do wielkiego Oceanu. Koszta przewozu od każdego szczególnego pasażera z pakunkiem 250 funtów nie wyniosą więcej nad 50 dolarów. Liczba podróżujących cieśniną wynosiła roku zeszłego 70,000; można więc sądzić, jak dalece się teraz jeszcze może pomnożyć.

Francya.

(„Korespondencya austriacka“ o politycznym stanie rzeczy we Francyi.)

Nieustanne ścieranie się obydwóch władz państwa we Francyi jest naturalnem zjawiskiem. Świat już się przyzwyczaił do tego, a najnowsze nieporozumienie wydziału nieustającego z władzą wykonawczą zajmuje wprawdzie dzienniki wszelkich barw, konserwatystów wszystkich odcieni — ale umysły są w ogóle spokojne. Przeto też żadna iskra elektryczna nie przenika masy, wszyscy czują się wprawdzie dotknięci, lecz nikt nie wierzy w bliską katastrofę.

Źródło obecnego nieporozumienia jest jednak prawie wyłącznie w konstytucji, którą jej twórca p. Armand Marrast obdarzył naród w sposób tak dwuznaczny. Ultra-demokratyczne dzienniki nie wiedzą same co czynią, powstając przeciw zasadzie konstytucyjnej wadzącej podział władz państwa; obecna konstytucya postawiła dwie władze obok siebie, które obydwie egzystują w zupełnej samodzielności, obydwie jednak sprowadzają się do jednego źródła, t. j. do idey samowładności narodu; obydwie mają więc tę własność, że nie równoważą i nie ograniczają się wzajemnie, lecz przeciwnie ścierają się nieustannie.

Instytucje same wkładają na obydwie władze niejako obowiązek współzawodnictwa, które przy ich wszystkich czynnościach ściga się do najwyższego prawa i najwyższego interesu narodu. Obydwie nie są odosobnione pewnemi atrybucjami; zakres działania jednej nie tylko styka się z zakresem drugiej, lecz nawet ścierają się ze sobą; władza ustawodawcza i wykonawcza mają sobie za główny obowiązek kontrolować się wzajemnie.

Ze jednak żadna strona nie przywiodła dotychczas tych sporów do ostateczności, jest zewszęch miar zaspokajającym zjawiskiem, a główną jego przyczyną ta okoliczność, że wszystkie lepiej myślące umysły we Francyi łączą się ściśle w tej myśli, iż zasadzie konstytucyjnej należy stawić stanowczo jak najsilniejszy opór. Niechęć demokratycznego mieszczaństwa przeciw władzy wykonawczej utworzonej samowładną wolą narodu nie jest dosyć silną, by zatrzeć wspomnienia przeszłego i obawę grożącego niebezpieczeństwa.

Okrzyk: *Vive l'Empereur!* wywołał nagane ze strony komisji nieustającej; jeden z półurzędowych dzienników nazwał to nadwężeniem konstytucji, a *Monitor* bez względu na swe stanowisko przedrukował ten artykuł. Gdy później znowu nastąpiła nagana ze strony komisji, pospieszył dziennik *Constitutionnel* naprawić błąd nazywając wspomniony okrzyk jedynie wyrazem czci, bez wszelkiego dalszego znaczenia. Na tem stanął spór, i ani Napoleonisci, ani błękitni demokraci nie uznali za rzecz stosowną wytoczyć go dalej.

Z wszystkich tych nieporozumień mogących się każdej chwili powtórzyć nie się jawniej nie okazuje, jak potrzeba rewizji konstytucji. Ułatwione samą konstytucją ścieranie się władz państwa musi ustać i muszą być wynalezione środki zdołać do przywrócenia równowagi między obydwoma władzami.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 21. października. Dziś zawieszony został dziennik „*Mode*“ za obrazę prezydenta republiki. — Lamoriciere, Changarnier i Bedeau odbywają wspólne narady. — Matthieu prezydent zjednoczonego stronnictwa góry, wydał odezwę do stronników swoich, aby niebrali udziału w wyborze kompletującym w departamencie północnym. Konserwacyjny komitet wyborczy ogłosił normę tego wyboru, podług której partya ta ma wybierać. Jako kandydat jej występuje Lahitte. Wszelako można się spodziewać, że jeżeli członkowie stronnictwa góry uchylą się od głosowania, nastawiony kandydat partyi konserwacyjnej nieotrzyma dostatecznej liczby głosów, jakiej potrzeba do ważności wyboru.

(G. W.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 23. października. *Monitor* dzisiejszy ogłasza mianowanie jeunera Schramm ministrem wojny, a pana Hautpoul gubernatorem Algieru. Partya średnia stara się połączyć ze stronnictwem góry. Larochejaquelin odjechał na zaproszenie hrabi Cham-

bord do Frohsdorf. P. Montalembert udał się do Rzymu. Manifest lewej strony wojskowej zapowiada w imieniu pp. Cavaignac i Lamoriciere opór przeciw wszelkiemu nadwężeniu konstytucji i połączenie się z broniącym konstytucji ludem w razie gwałtownego przedłużenia prezydentury. (Austr.)

Włochy.

(Najnowsze wiadomości z Włoch.)

Turyń, 18. paźdz. Dziennik *Risorgimento* zawiera następującą wiadomość: Z pewnego źródła zapewnić możemy, że arcybiskup w Vercelli żadnego udziału w ogłoszeniu papieżkiego brewe tyczącego się jego osoby umieszczonego w niektórych dziennikach. — Dziennik *Croce di Savoia* donosi, że rząd postanowił całe królestwo obciągnąć siecią telegraficzną. — Projekt ustawy regulującej organizację sądową, składa się z 469 artykułów i zamierza zupełną zmianę sądownictwa w królestwie sardyńskim.

Florenceya, 15. paźdz. Słychać, że wielki książę kilka miesięcy zabawi w oddaleniu od stolicy. Przeto zapewne i zapusty odbędą się w niebytności dworu. Chce on na przemianę mieszkać w Siena i w Lucca i uda się może także w podróż do Neapolu. — Wczoraj przybył tu oddział wojsk austriackich dla uzupełnienia tu-tejszej załogi.

Neapol, 9. paźdz. Na mocy manifestu z dnia 27. września zorganizował fml. Nunciente cztery ruchome kolumny, które przeciągają po prowincji Cosenza a dwie inne dla dystryktu Cotrone w prowincji Kantamzara; przeznaczeniem ich jest przywrócić zakłócony tam spokój i porządek. (O. C.)

(Pocztą włoską.)

Z Turynu piszą pod dniem 17. b. m.: Niepokojność życia reprezentacyjnego zaczyna się i tu już pojawiać. Zaledwie zdążyła pochłubić się partya ministeryalna, że stoi teraz o wiele silniej niż kiedykolwiek indziej, i że wstąpienie p. Cavour zrodziło niepamiętną dotąd solidarność zdań w gabinecie, aż tu wnet zaczęły wychodzić na jaw rozmaite pogłoski podające w wątpliwość egzystencję gabinetu. Tak dzienniki konstytucyjno-konserwacyjne jakoteż radykalno-unitarne starają się wyprowadzić fenomen ten z onych wstrząśnień, na jakie wystawiony jest umysł prezydenta ministrów. Faktem wszakże jest to, że w ostatnich czasach odkryto kilka klubów tajemnych, których tendencje stanowiąc są rewolucyjne. Emigracja niepróżnowała wcale, a chociaż na pozór okazuje ona niejaką przyjaźń dla tronu i rządu piemontkiego, to przecież dążności Mazziniego są zupełnie inne, niż żeby miały utrwalic egzystencję domu sabaudzkiego. Jestto w całości Włochów znana dziś tajemnica, że gdyby Piemont w roku zeszłym odniósł był zwycięstwo w walce przeciw Austrii, także i Turyn byłby dał hasło do powstania republikańskiego. Zwycięstwo Austrii było przeto pośrednio także zwycięstwem zasady monarchicznej w Sardynii. Ze zaś prawdy tej niechcieli pojąć dotychczas politycy sardyńscy, jestto osobliwość nieprzynosząca wcale zaszczytu ich talentowi. Zresztą zapewniono nas z wiarogodnego źródła, że najnowsze odkrycia, świadczące poniekąd o szeroko rozgałęzionej i bardzo niebezpiecznej konspiracji, nawet na umiarkowanych liberalistach bardzo przykre zrobiły wrażenie. Pomiędzy pracami, któremi rada państwa w tych czasach zajmować się będzie, jest organizacja sądownictwa najpierwszą z kolei. Słychać że odnoszący się do tego projekt ustawy ma być przedłożony jeszcze tegorocznemu parlamentowi. —

Florenceya, 17. października. Słychać, że senator Corradin Chigi, który podczas oblężenia Mantuy w roku 1848 utracił rękę, otrzyma posadę komendanta Liurny.

Rzym, 16. października. Urzędowy *Giornale di Roma* ogłosił w całej treści podpisane przez kardynała Antonelli rozporządzenie, obejmujące 19 paragrafów, mocą którego (jak to już donieśliśmy w drodze telegraficznej) ma być wprowadzony w państwie papieżkiem podatek zarobkowy, bandlowy i przemysłowy. Rozporządzenie to podzieli wszystkie profesje na 10 kategorii; oprócz tego służyć będzie przytem za podstawę pięcioraki podział w miarę rozległości i zaludnienia gmin przynależnych. Skala podatkowa ogłoszona będzie w osobnym patencie ministra finansów. Od podatku zarobkowego uwolnieni są: wszyscy producenci naturalistów, właściciele okrętów, kasy oszczędności, zakłady zaopatrzenia, robotnicy i t. p. Ktokolwiek zaprowadzi w państwie papieżkiem nową gałąź przemysłu, uwolniony będzie przez 5 lat pierwszych od płacenia podatku. (Oest. Corr.)

(List papieżki do arcybiskupa Vercelli, wyświecający sprawę kościelną w Piemencie.)

Turyń, 16. października. Namieniony już w pierwszych dniach września papieżki list do arcybiskupa Vercelli, wyraża się obszernie o misji pana Pinelli i okazuje, że sardyński poseł położył za niezbędną zasadę w układach, oddalenie obu arcybiskupów od episkopatu i mianowanie na ich miejsce innych prałatów, podczas gdy stolica apostolska musiała ze swojej strony za przywróceniem obu kościelnych dyguntarzy obstawać. W namienionym liście czytamy między innymi:

„Jak mogą być zawiązane układy, mające prowadzić do konferencji i koncesji we względzie wolności kościelnej, gdy rząd piemontki przez organ szanownego swego posła ciągle utrzymuje, że w wydaniu najświeższych ustaw był w swoim prawie, przez które prawo okazuje się, jakoby wszelka w tej mierze wydawana ustawa sankcji stolicy apostolskiej nie potrzebowała, lubo w tej mierze so-

lenne konkordaty między oboma rządami istnieją? Jednak to jeszcze nie jest wszystko. Szanowny ten mąż nie tylko, że broni tak przewrotnej i niedorzecznej zasady; ale nie waha się nawet dodawać i twierdzić, że nie może być stosowniejszem do przywrócenia pokoju w kościele subalpińskim, jak dekret, którymby przewielebny brat Franzoni, arcybiskup Turyński był zmuszony zrzec się swojej posady; w ten sposób utorowałaby się droga do nowych konkordatów, i inne do piemontkiego kościoła ściągające się nieporozumienia mogłyby być zagodzone.“

„Przekonywasz się ztąd wyraźnie, przewielebny bracie, że takie propozycje i zdania zmierzają tylko do tego, aby stolicę apostolską zrobić spółwinowając obalenia zasad zbawiennych, gdyż chcą ją do tego nakłonić, aby tak czcigodnego pasterza dusz dla tego, że proboszczom wydał rozkaz, komu mają sakramenta przyzwalać, a komu odmawiać, ale każdemu jest wiadomo, że decyzya w tej mierze jedynie samemu kościołowi przysłuży. Następnie jakież zaufanie mogłaby apostolska stolica położyć w nowym konkordacie, gdy widzi dawniejszy tak solenny konkordat znieważony i zdeptany, o którymto godnym nagany akcie życzy sobie rząd piemontki, aby wcale nie wspomniano?“

(Domyślny przekształt kolegium kardynałów.)

Z powodu mianowania doktora Wisemann kardynałem, mówi dziennik *Times* z dnia 14. października między innemi: W liczbie 59 kardynałów w zeszłym roku było 52 Włochów a 7 tylko należało do innych narodowości. Ogłoszone w najnowszym czasie mianowania świadczą o zupełnej zmianie polityki papieża Piusa IX. w tym względzie, albowiem pomiędzy 14 kardynałami znajduje się tylko 2 Włochów, a za to 3 Francuzów, 2 Hiszpanów, 1 Portugalczyk, 3 Austriaków, 2 Prusaków i 1 Anglik. Niepodlega żadnej wątpliwości, że wszyscy ci prałaci przewyższają znacznie i zdolnościami swemi i sposobem myślenia wielu z tych, których dotychczas zdobiła purpura rzymska. Zdaje się więc niejako, że Pius IX. zamysła przekształcić kolegium kardynałów z synodu włoskiego w synod katolicki. Włochy przestały już być jedyną podporą papieżstwa, a przeto papież będzie musiał połączyć się z innemi mocarstwami katolickimi. (Lld.)

Niemce.

(Depesze telegraficzne.)

Frankfurt, 24. paźdz. Dziś wyruszył do Aschaffenburga batalion strzelców austriackich. (Austria)

Kassel, 23. paźdz. Elvers powrócił już z Wilhelmsbadu. Kryzys ministeryalna skończyła się. Radca państwa Scheffer został mianowany członkiem ministerstwa bez portefeilu. (G. Wr.)

(Rozporządzenia wydane w Kassel.)

Depesza telegraficzna z Berlina z 22. paźdz. donosi z *Kassel*: Rozporządzeniem z 11. paźdz. znosi się wyższą izbę finansową, wyższe kolegium podatkowe, administrację myślistwa skarbowego i nadzór nad dyrekcją rady górniczej. Wszelkie czynności i sprawy tych wyższych zwierzchności przychodzą odtąd w zakres ministerium finansów. — Rozporządzeniem z 14. października obejmuje przeto ministerium finansów następujące funkcje: Dyspozycję względem poboru podatku gruntowego, zarobkowego i klasycznego, tudzież myta drogowego i mostowego i podatków niestałych. — Rozporządzeniem z 12go mianowano komisye dla administrowania domenów, podatków stałych, myta drogowego i mostowego, tudzież dla poboru niestałych należności, przychodów z lasów, myślistwa skarbowego, z kopalń kruszców i soli. — Stanowisko niższych zwierzchności w obec tych komisji zostawać ma w takim samym stosunku, jaki potąd zachodził między temi komisjami a przełożonemi im kolegiami. (B. Z.)

(Rozwiązanie dawnego i zwołanie nowego sejm w Oldenburgu.)

Oldenburg, 20. października. Oczekiwane oddawna rozwiązanie odroczonego od 27go kwietnia r. b. i zwołanie nowego sejmu powszechnego nastąpiło przecież temi dniami. Dziennik ustaw zawiera następujące na wyraźny rozkaz wielkiego księcia wydane przez ministerium państwa i pod dniem wczorajszym datowane rozporządzenie:

„My i t. d. rozporządzamy niniejszem co następuje:

§. 1. Zwołany rozporządzeniem z 16. grudnia r. z. sejm powszechny wielkiego księstwa zostaje rozwiązany.

§. 2. Nowe wybory deputowanych na sejm powszechny mają być rozpisane.

§. 3. Rządy w Oldenburgu, Eutin i Birkenfeld poczynią potrzebne kroki dla uskutecznienia wyborów.

§. 4. Nowoobраниch deputowanych powołuje się na dzień 18. grudnia r. b. do stolicy Naszej Oldenburga, gdzie obrady stanowe na dniu wspomnianym zrana o godzinie 10tej w gmachu wojskowym się rozpoczyna.

§. 5. Trwanie sejmów oznacza się na 8 tygodni.

Dokumentalnie i t. d.

(D. R.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 22. października.)

Met. Austri. 5⁰/₀ — 77¹/₂; 4¹/₂⁰/₀ —. Akcy bank. 1140. Sard. 33³/₈. Hyszp. 3⁰/₀ — 33⁷/₈. Polskie 300 — 139; 500 — 81³/₄.

Prusy.

(Depesza telegraficzna.)

Berlin, 24. października. Książę pruski Karol pojechał temi dniami do Kosel dla powitania Jego Mości Cesarza Austrii w imieniu

króla. Ciągłe nadechodzą wiadomości o pochodzie wojsk z różnych części Niemiec. Stojące pod Wetzlar wojska pod komendą generał-majora Bonin otrzymały rozkaz połączyć się z oddziałem kantonującym w Turynii. Wojska te udały się w pochód gościńcem etapowym przez Alsfeld i Hersfeld ku Erfurtowi, i najdalej do 26. b. m. staną wszystkie na wielko-książęcem terytorium saskiem. (Austr.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 24. października.)

Dobrowolna pożyczka 106¹/₄. Oblig. długu pań. 85. Akcje bank. 96¹/₂. Pols. listy zast. 95¹/₄. Pols. 500 — 81³/₄; 300—140¹/₄ L. Frydrychsory 13¹/₄. Inne złoto za 5 tal. 10³/₄. Austr. bank. 86¹/₄.

Chiny.

(Powstanie w Chinach.)

Z wychodzącej w Hongtown gazety przytaczamy o wybuchem w Chinach powstaniu następujące szczegóły: „W prowincyi Kwang-si graniczącej z Kantonem, wybuchło powstanie. Potąd jeszcze niewiadomo, jacy to właściwie są powstańcy. To jednak pewna, iż liczna banda podniosła rokosz przeciw cesarskim zwierzchnościom, i że z wysłaniem przeciwko niej wojskiem starła się zwycięzko. Powstańcy zdobyli nawet główne miasto okręgu Ho, leżące nad jedną odnogą rzeki Kanton. Nadto wkroczył oddział 2000 ludzi do prowincyi Kanton, i już tylko o 40 godzin ma stać przed stołecznym miastem. — Przewodźca powstańców, nazwiskiem Li-Ting-Tang, przybrał tytuł tatarskiego generała naczelnego, i na swej chorągwi kazał następujące umieścić słowa: „Z woli nieba wybrany do wypięcenia dynastyi Tsing (obecnie panującej dynastyi Mandszu), a do wyniesienia na tron dynastyi Ming (dynastyi chińskiej, strąconej z tronu przez obecną dynastję).“ Upewniamy, iż ma już pod swemi rozkazami przeszło 50,000 ludzi, lecz liczba ta zapewne przesadzona. Po zajęciu miasta Kong-moun zrabowali magazyny pożyczających na fanty, i nałożyli miastu kontrybucję 50,000 franków. (B. Z.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie z 28. października.)

Lwów. Na naszym dzisiejszym targu płacono za korzec pszenicy 20r.; żyta 13r. 32k.; jęczmienia 10r.; owsa 5r.45k.; hreczki 10r.7k.; kartofli 4r.30k.; cetnar siana kosztował 2r.40k.; okłotów 3r.; sag drzewa bukowego sprzedawano po 35r.15k.; dębowego po 27r.30k., sosnowego po 23r.15k.; — kwarta krup hreczanych kosztowała 12k. Reszta drobnej sprzedaży bez odmiany. Zeszłego tygodnia dla deszczu nie było targu.

(Ceny targowe w obwodzie Sanoekim.)

Sanok, 17. paźdz. Według doniesień handlowych z Sanoka, Dobromila, Liska, Rymanowa i Dynowa sprzedawano tamże na targach w pierwszej połowie bieżącego miesiąca w przecięciu korzec pszenicy po 19r.35k. — 17r.30k. — 18r. — 16r.45k. — 18r.35k.; żyta 13r.7k. — 13r. — 14r. — 12r.15k. — 14r.25k.; jęczmienia 9r.47k. — 8r. — 9r.35k. — 9r. — 11r.; owsa 6r.45k. — 6r.30k. — 7r. — 5r.45k. — 4r.25k.; hreczki tylko w Dobromilu 11r.; kukurudzy tylko w Rymanowie 12r. 30k.; kartofli 5r. — 5r.30k. — 8r. — 5r. — 3r.7k. Cetnar siana 3r.8k. — 3r.30k. — 2r.20k. — 2r. — 2r.30k. Za sag drzewa twardego płacono 10r.35k. — 12r.30k. — 10r.7k. — 18r. — 12r.30k., miękkiego 8r. — 10r. — 6r.15k. — 15r. — 8r.15k. Funt mięsa wołowego kosztował 7¹/₂k. — 8k.

Znany powszechnie Pan Bierkowski, profesor i dyrektor kliniki chirurgicznej uniwersytetu Jagiellońskiego, ukończywszy już w ciągu dwóch miesięcy pierwszą swoją wycieczkę chirurgiczno-patologiczną w cyrkulach wschodniej Galicyi, w dniu 29. b. m. opuszcza miasto Lwów, wracając do Krakowa, gdzie go obowiązki profesora kliniki chirurgicznej wzywają. Uproszony od Redakcyi Pan Bierkowski, złożył jej następujące treściwe sprawozdanie, tej z wszech miar bardzo ciekawej lekarskiej podróży.

W ciągu tej dwumiesięcznej wyprawy, widział i badał P. B. w rozmaitych miejscach tej części kraju, a mianowicie w cyrkule Złoczowskim, Tarnopolskim, Czortkowskim, Czerniowieckim, Kołomyjskim, Stanisławowskim i Stryjskim, ogółem 1328 rozmaitych chorób, przedmiotem chirurgii będących u osób rozmaitego wieku stanu i wyznania, pomiędzy którymi napotkano kilkanaście przypadków, bardzo rzadkich i ciekawych. Wszystkim prawie chorym udzielił P. B. stosownej pomocy i rady, z małemi tylko wyjątkami, gdzie już najszybciej jego chęci i wszelkie usiłowania, granice sztuki i możebność przechodziły. Takim starał się przynajmniej przynieść ulgę choć chwilową, i osłodzić moralnym wpływem resztę dni udęczonych cierpieniami życia. Operacyi chirurgicznych i okulistycznych i to ważniejszych wykonał razem 186. Rzadkich i bardzo rzadkich egzemplarzy chorób do zakresu chirurgii należących, opisał i odrobił z natury, częścią w dokładnym rysunku, częścią plastycznie, razem 113.

Wszelką pracę dzielali z Panem Bierkowskim, towarzyszącym mu dwaj jego uczniowie, jako asystenci PP. Michał Chorubowski i Michał Rosenzweig; dziennik zaś prowadził P. Sławkowski Tytus, syn szanownego i znanego powszechnie tutejszego profesora okulistyki, który tu ze Lwowa za P. B. do Brodów i innych miast cyrkularnych pośpieszył. Czynności P. B. odbywały się w różnych miejscach

—10k.—8¹/₂k.—10k. i garniec okowity 4r.48k. — 6r.15k. — 0—3r.20k. — 3r. w. w.

(Targ na woły w Ołomuńcu.)

Ołomuńec, 23. października. Na dzisiejszy targ przypędzono 449 sztuk bydła rzeźnego, jakoto Mayera Allerhand z Żurawna 42; Schmula Welker z Liska 56 i cząstkowo 351 sztuk, które całkiem odprzedano. Sprzedaż na drodze znowu była znaczna, sprzedano bowiem dla Wiednia, Pragi i Berna 1916 wołów. Choć się przy tak znacznym spędzie bydła rzeźnego niższych cen spodziewać należało, jednak i w tym tygodniu płacono za parę mogącą ważyć 7¹/₂ do 9³/₄ cetnarów, 330—468r. w. w. W Wiedniu stanęło 1500 wołów na targowicy, cena się zaś podniosła, bo sprzedawano w przecięciu cetnar po 55r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 29. października.

W monecie konwencyjnej.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	30	5	34
Dukat cesarski	5	36	5	39
Półimperyal zł. rosyjski	9	36	9	40
Rubel śr. rosyjski	1	51 ¹ / ₂	1	52 ¹ / ₂
Talar pruski	1	43	1	45
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	94	—	94	20
Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt.	95	30	96	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 24. października.)

Amsterdam 167¹/₂ p. 2. m. Augsburg 120³/₄ p. uso. Frankfurt 120¹/₂ p. 3. m. Genua 139 p. 2. m. Hamburg 177¹/₄ l. 2. m. Liworno 117¹/₂ l. 2. m. Londyn 11.57 p. 3. m. Paryż 142³/₄ l. 2. m. Agio dukata ces. 27¹/₂. Napoleondor. 9.36. Szufryn. 16.45. Agio srebra 20¹/₄.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 28. października. Hr. Dzieduszycki Aleksander, z Lachowiec. — PP. Trzeński Piotr, z Żyrawy. — Mierzyński Rafał, z Baryłowa. — Gumowski Wiktor, z Bereznik. — Abrahamowicz Józef, z Kołomyi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 28. października. Hr. Parys Adam, do Korniego. — P. Kraiński Felician, do Korkowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. października:

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan tem- peratury do 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	27 1 0	+ 3°	+9,2°	zachodni	pochm.
2 god.zr.	27 1 2	+ 9°	+2,5°	połud.-zachodni	pogoda ☉
10 g. w.	27 0 9	+ 3°	—	—	"

TEATR.

Dzisiaj: „Die Figurantin“ komedyo-opera niemiecka.
Jutro: „Djabeł w zalotach“ krotechwila polska.

razem przez dni 50; resztę czasu zajęły przejażdżki z jednego miejsca na drugie. — Badania chorób, porady, przepisywanie środków, i wykonywanie operacyi chirurgicznych w mieszkaniu P. B., odbywało się codziennie przez godzin pięć. Oprócz tego cztery godziny dziennie poświęcał P. B. chorym we własnych ich mieszkaniach, jakoteż na operacje, zwiedzanie szpitali miejscowych i inne drobniejsze czynności. Nareszcie trzy godziny dziennie, a czasem i więcej poświęcono pracy około opisów, rysunków i wyrobów plastycznych. Koszta tej mozolnej i utrudniającej wycieczki są wprawdzie znaczne, bo ogółem około 1100 złr. m. k. wynoszą, ale jak Pan Bierkowski twierdzi, kilka ważnych i ciekawych przypadków jakie mu się napotkać i zbadać dały, tudzież mnóstwo przybytków do jego zbioru anatomiczno-patologicznego, są pod każdym względem warte takiego nakładu i wszelkich podjętych trudów. — Cyркулу Brzeżańskiego i samego miasta Brzeżan P. B. w tym roku zwiedzić nie mógł, z powodu braku czasu i odległości znacznej od drogi przez wyżej wyszczególnione cyркуły sobie wykreślonej. — Obszerne, ściśle naukowe sprawozdanie P. B. zamierza później w innem lekarskiem zamieścić piśmie.

Te z ust Pana Bierkowskiego zebrane data, pragnęlibyśmy uzupełnić słowy wdzięczności i błogosławieństwa z przesłanych nam korespondencyi, i złożyć podziękowanie publiczne imieniem tylu rodzin zasyłających dzięki Najwyższemu, iż im w goryczy życia zesał ochroniciela, który pracą i opieką swą przywrócił zdrowie cierpiącym, a pociechę i radość familiom. Rozrzewniające są ich słowa w prostocie serca wylane, a nam żal, że nad zakres pisma tego przytoczyć je z osobna nie możemy; powtarzamy tylko wyraz tęsknoty oczekujących na przyszły rok powrotu P. Bierkowskiego: „Modłami skracamy chwile za zbawcą i pocieszycielem naszym.“